

Neuvotteleva virkamies
Sami Niemi

Erityisasiantuntija
Jussi Laanikari

**MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN ASETUS POIKKEUSLUVALLA SALLITTAVASTA
SUDEN METSÄSTYKSESTÄ PORONHOITOALUEEN ULKOPUOLELLA METSÄSTYS-
VUONNA 2021—2022**

Pääasiallinen sisältö

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa vahvistetaan suurin sallittu saalismäärä suden rauhoituksesta poikkeamiseksi metsästyslain 41a §:n 3 momentin nojalla.

Suurin sallittu saalismäärä

Suomen riistakeskus voi myöntää poikkeuslupia metsästyslain 41a §:n 3 momentin nojalla enintään 20 suden metsästämiseksi muualla kuin poronhoitoalueella. Metsästys voi kuitenkin kohdentua enintään neljään (4) suden perhelaumaan tai reviirin merkanneeseen pariin.

Metsästyksen tavoite

Euroopan Unionin tuomioistuimen Suomen suden metsästystä koskevassa ennakkoratkaisussa C-647/17 edellytetään, että jäsenvaltion on osoitettava tavoite/päämäärä, miksi poikkeus suden suojelusta luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan e alakohdan (Suomessa metsästyslain 41a §:n 3 momentin) poikkeaminen sallitaan ja pystyttävä perustelemaan se.

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että Suomessa edellä mainittu tavoite suden suojelusta poikkeamiselle on:

Suotuisalla suojelun tasolla olevan susikannan rajoitetulla metsästyksellä säädellään susikannan kasvua ja pyritään siten vähentämään susikantaan liittyviä sosioekonomisia konflikteja ja edistämään suden hyväksyttävyyttä niin, että susikannan suotuisa suojelutaso voidaan turvata.

Muu tyydyttävä ratkaisu

Euroopan Unionin tuomioistuimen Suomen suden metsästystä koskevassa ennakkoratkaisussa C-647/17 edellytetään, että jäsenvaltion on esittävä perustelut sille, ettei muuta tyydyttävää ratkaisua ole niiden päämäärien saavuttamiseksi, joihin on vedottu poikkeuksen tueksi.

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että Suomessa edellä mainittu tavoite suden suojelusta poikkeamiselle on:

Suotuisalla suojelun tasolla olevan kannan kasvun säätelylle ja siihen liittyvien konfliktien hallinnalle ei ole muuta tyydyttävää ratkaisua kuin metsästys, koska vahinkoperusteiset poikkeukset tai poliisin poistomääräykset eivät mahdollista suunnitelmallista kannan säätelyä, vaikka tukevat osana kokonaisuutta susiin liittyvien konfliktien hallintaa.

Vaikutus suojelutasoon

Euroopan Unionin tuomioistuimen Suomen suden metsästystä koskevassa ennakkoratkaisussa C-647/17 edellytetään, että jäsenvaltion on varmistuttava siitä, että suden suojelusta poikkeaminen ei saa vaarantaa suden suotuisan suojelutason saavuttamista tai sen ennalleen saattamista.

Luontodirektiivin mukainen suotuisa suojelutaso ja sen määrittelyn ohjeistus

Luontodirektiivin mukaan lajin suojelun taso on suotuisa, kun laji pitkällä aikavälillä säilyy luontaisessa ympäristössään eikä sen luontainen levinneisyysalue supistu. Lisäksi lajin elinympäristöjä pitää olla riittävästi turvaamaan kannan säilyminen pitkällä aikavälillä. Euroopan Unionin luontodirektiivin tulkintaohjeen (DG Environment 2017) mukaan viitearvon on oltava suurempi kuin pienin elinvoimainen populaatio (PEP), mutta ei ole ohjeistusta siitä, miten paljon suurempi viitearvon tulisi olla.

Suomen susikanta maaliskuussa 2021 ja arvio talven 2022 kannasta

Maaliskuussa 2021 Suomessa oli todennäköisimmin yhteensä 57 parin tai perhelauman asuttamaa susireviiriä (90 % todennäköisyysväli: 54–59). Perhelaumojen todennäköisin määrä oli 35 (32–38) ja parin asuttamien reviireiden määrä vastaavasti 22 (18–25). Kokonaan Suomen puolella oli 28 perhelaumaa (90 % todennäköisyysväli: 25–30) ja 20 paria (90 % todennäköisyysväli: 17–23). Laumareviireistä seitsemän (6–8) ja parin reviireistä kaksi (1–3) sijaitsi Suomen itäisen valtakunnanrajan molemmin puolin (ns. rajareviirit).

Maa- ja metsätalousministeriö on tämän asetuksen valmistelussa arvioidessaan, onko susikanta yli suotuisan suojelutason viitearvon, käyttänyt Luonnonvarakeskuksen (LUKE) arviota kokonaan Suomen puolella olevien perhelaumojen määrästä maaliskuussa (28 perhelaumaa).

Vuodenkierrossa susien määrä on pienimmillään maaliskuussa, ennen huhti–toukokuussa tapahtuvaa pentujen syntymistä. Susikannan muuttumista maaliskuun jälkeen kuvataan ennustemallilla, joka perustuu tutkimustietoon suden pentutuotosta ja kuolleisuudesta. Susilaumojen määräksi marraskuussa 2021 ennustetaan 36-51, 90 % todennäköisyydellä..

Tämän asetuksen nojalla tapahtuva suden metsästys kohdistuu kantaan, jossa ennustemallin mukaan on 36-51 perhelaumaa 90 % todennäköisyydellä.

Suomen susikannan suotuisa suojelutaso

Maa- ja metsätalousministeriö antoi Luonnonvarakeskukselle tehtäväksi tuottaa Suomen susikannan suotuisan suojelutason viitearvon kansainvälisenä tutkimusyhteistyönä. Viitearvo kuvaa sitä populaatiokokoa, joka mahdollistaisi susikannan suotuisan suojelutason saavuttamisen ja ylläpitämisen Suomessa pitkällä aikavälillä, mikäli myös muut suotuisan suojelutason kriteerit täyttyvät.

Luonnonvarakeskus on julkaissut väliraportin viitearvoista syyskuussa 2021 (<https://jukuri.luke.fi/handle/10024/547828>).

Jotta viitearvon asettaminen olisi mahdollisimman läpinäkyvää, Luke kehitti uuden lähestymistavan, joka perustuu päätöksentekijän riskiasenteeseen. Lukessa kehitetty menetelmä mahdollistaa demografiaan perustuvien viitearvojen laskennan erilaisissa tapauksissa, kun päätöksentekijä valitsee haluamansa lähtökohdat viitearvon määrittämiselle ja ilmaisee siihen liittyvän riskiasenteensa. Menetelmässä määritetään ensin pienin elinvoimainen populaatio, minkä jälkeen päätöksentekijä ilmaisee, miten suuren riskin hän on valmis hyväksymään sille, että populaatiokoko tippuu tietyn ajan kuluessa pienemmäksi kuin tämä määritetty pienin elinvoimainen populaatio. Erilaiset oletukset ja riskitasot johtavat erilaisiin viitearvoihin. Mitä pienempi häviämiskäsi populaatiolle hyväksytään, sitä suurempi on pienin elinvoimainen populaatio. Vastaavasti mitä pienempi riski hyväksytään PEP-tason alitukselle, sitä korkeammaksi asettuu viitearvo.

Maa- ja metsätalousministeriö määrittä PEP-tason määrittämiseksi IUCN (Maailman luonnonsuojeluliitto) yleisesti käyttämät arvot uhanalaisuusarvioinnissa. IUCN:n määritelmä lajin uhanalaisuudelle: lajin katsotaan kuuluvan alimpaan uhanalaisuusluokkaan (vaarantunut), jos lajin häviämistodennäköisyys on vähintään 10 % sadan vuoden kuluessa. Näitä samoja arvoja (10%:n riski 100 vuoden aikana) pyysi LUKEa käyttämään Suomen susikannan demografisen pienimmän elinvoimaisen populaation koon määrittämisessä.

Tämän jälkeen maa- ja metsätalousministeriö asetti yhden prosentin (1%) riskin 100 vuoden aikana sille, että Suomen susikanta laskee alle PEP-tason.

LUKEN malli antoi ylläolevien ministeriön asettamien arvojen jälkeen Suomen susikannan demografiseksi viitearvoksi 24 perhelaumaa.

On huomattava, että LUKE myös määrittä väliraportissaan Suomen susikannalle alustavan geneettisesti pienimmän elinvoimaisen susikannan koon, Alustavassa arvioissa ei ole huomioitu esimerkiksi samasta, Suomen susien kanssa geneettisesti sekoittuneesta Venäjän Karjalan susikannasta tulevan muuton merkitystä Suomen susikannalle, mikä arvioidaan Luken projektin seuraavassa vaiheessa (raportti s. 43). Maa- ja metsätalousministeriö asettaa pitkän tähtäimen tavoitteeksi ylittää säännöllisesti vuosittain susikannan geneettisesti pienimmän elinvoimaisen susikannan koon.

Ministeriö kuitenkin toteaa, että suteen liittyvän konfliktin takia tavoitteen saavuttaminen on tällä hetkellä erittäin epätodennäköistä, ja 500 yksilön tavoitteen saavuttamiseksi susialueilla asuvien ihmisten susikannan sietokyvyn ja hyväksynnän on noustava selvästi nykyistä korkeammalle tasolle. Tämä edellyttää ministeriön arvion mukaan suden metsästystä, jonka vuoksi ministeriö soveltaa susikannan suotuisan suojelutason demografista viitearvoa, mutta metsästyksen suurimman sallitun saalismäärän mitoittamisessa huomioi pitkän tähtäimen tavoitteen susikannan geneettisestä monimuotoisuudesta.

Suurimman sallitun saalismäärän vaikutus susikannan suotuisaan suojelutasoon

Suomen susikannan demografisesti määritelty suotuisan suojelutason viitearvo on 24 perhelaumaa Suomen rajojen sisäpuolella ja poronhoitoalueen ulkopuolella. Suomessa oli maaliskuussa 2021 näin määriteltynä 28 perhelaumaa. Susikanta oli siis maaliskuun kanta-arviossa yli viitearvon. Kun otetaan huomioon, että metsästys kohdistuu susikantaan, joka lisääntymiskauden jälkeen on suurempi kuin maaliskuun kanta (arviolta marraskuussa 36-51 perhelaumaa 90 % todennäköisyydellä) ei 20 suden suurin sallittu saalismäärä, joka saa kohdentua enintään 4 perhelaumaan, ei vaarana susikannan suotuisaa suojelutasoa.

1 Tarkemmat perustelut

Susi on rauhoitettu metsästyslain 37 §:n nojalla koko maassa ympäri vuoden. 1.3.2011 voimaan tulleen lain muutoksen jälkeen suden ympärivuotisesta rauhoituksesta poikkeaminen voi tapahtua ainoastaan metsästyslain 41 §:n mukaisilla poikkeusluvilla, joiden myöntämisen edellytykset on säädetty metsästyslain 41 a §:ssä, ja ne vastaavat EU:n luontodirektiivin artiklan 16 säännöksiä.

Metsästyslain 41 §:n 5 momentin mukaan poikkeuslupien nojalla pyydetävän saaliin vuotuista määrää voidaan rajoittaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella, jossa voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, mitä riistaeläinlajeja rajoitus koskee, suurimmasta sallitusta saalismäärästä, saalisyksilöiden sukupuolesta ja iästä sekä alueesta, jota rajoitus koskee. Ministeriöllä on siten toimivalta rajoittaa poikkeuslupien nojalla pyydetävän saaliin määrää ja aluetta. Metsästysvuoden 2011–2012 jälkeen poronhoitoalueella vuoden 2001 suden luvanvaraistamisen jälkeen maa- ja metsätalousministeriö ei rajoittanut poikkeuslupien määrää poronhoitoalueella.

Suomen riistakeskukselle on annettu 1.3.2011 voimaan tulleella riistahallintolailla (158/2011) toimivalta myöntää riistaeläinten pyynti- ja poikkeuslupia. Suomen riistakeskus on itsenäinen julkisoikeudellinen laitos, jossa em. kaltaiset julkiset hallintotehtävät tehdään rikosoikeudellisella virkavastuulla. Suomen riistakeskusta ohjaa ja valvoo maa- ja metsätalousministeriö. Poikkeuslupiin liittyvä Suomen riistakeskuksen harkintavalta

on myös hyvin pitkälle sidottua harkintaa, jota rajaavat Euroopan unionin luonto- ja lintudirektiivit. Suomen riistakeskuksen luvat koskevat lisäksi yksittäistä eläintä tai eläimiä. Suomen riistakeskuksen harkintaa rajaa myös tämä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella määräämä suurin sallittu saalismäärä ja aluetta koskeva rajoitus. Suomen riistakeskus ei voi poiketa näistä määristä. Maa- ja metsätalousministeriön vuosittain antamat asetukset suurpetojen suurimmista sallituista saalismääristä turvaavat omalta osaltaan Suomen riistakeskuksen poikkeuslupakohtaista, luontodirektiivistä johtuvan sääntelyn mukaista harkintaa.

Myöntämisperusteet on säädetty Euroopan unionin neuvoston direktiiveissä ja niillä on siten olemassa tietty tulkintasisältö, mikä on muotoutunut Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ratkaisujen sekä luontodirektiivin tiukkaa suojelua koskevan [ohjeasiakirjan](#)¹ kautta. Erityisenä edellytyksenä on kaikissa tapauksissa se, ettei muuta tyydyttävää ratkaisua ole.

Susi kuuluu EU:n luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteen IV ns. tiukasti suojeltuihin lajeihin ja poronhoitoalueella liitteeseen V, mikä tarkoittaa, että susien metsästys on lähtökohtaisesti mahdollista. Luontodirektiivin 12 artikla edellyttää, että jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet näiden lajien tiukan suojelujärjestelmän käyttöönottamiseksi ja kiellettävä mm. kaikki näiden lajien yksilöitä koskeva tahallinen pyydystäminen ja tappaminen. EU:n jäsenenä Suomi on velvollinen saattamaan yhteisöoikeuden säännökset voimaan ja noudattamaan niissä asetettuja tavoitteita suotuisan suojelun tason säilyttämiseksi. Kuten edellä todettiin, Suomi on rauhoittanut metsästyslain 37 §:llä suden ympäri vuoden myös poronhoitoalueella.

Luontodirektiivi sallii kuitenkin poikkeamisen tiukasta suojelujärjestelmästä. Direktiivin 16 artiklassa säädetään tarkemmin niistä yksityiskohdista, joita suojelusta poikkeamisessa on sovellettava. Suojelusta poikkeaminen on mahdollista, mikäli toimenpiteelle ei ole muuta tyydyttävää ratkaisua eikä poikkeaminen heikennä lajin suojelutasoa. Tämän lisäksi poikkeamisen on täytettävä yksi erityisistä poikkeamisperusteista: esim. erityisen merkittävien vahinkojen estäminen, yleisen turvallisuuden ja edun kannalta pakottavat syyt ml. sosiaaliset syyt tai ns. kannanhoidolliset perusteet. Luontodirektiivissä ei ole erityisiä vuodenaikaan sidottuja rajoitteita poikkeamiselle, joten poikkeaminen näiden lajien suojelusta on siten mahdollista myös keväällä. Luontodirektiivi kuitenkin edellyttää kansallisen viranomaisen tapauskohtaista harkintaa.

Suomi on pannut täytäntöön luontodirektiivin 16 artiklan poikkeussääntelyn metsästyslailla. Sääntely on metsästyslain 41 sekä 41 a §:ssä. Poikkeuslupa suden metsästämiseksi voidaan myöntää erityisenä vahinkoperusteisena poikkeuslupana. Poikkeamisella pyritään esimerkiksi estämään merkittäviä vahinkoja tai turvaamaan ihmisten turvallisuutta. Poikkeaminen ei saa kuitenkaan heikentää lajin suotuisaa suojelutasoa tai sen saavuttamista ja poikkeaminen on mahdollista vain, jos muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole ratkaista suden aiheuttamaa ongelmaa.

Suurpetoja voidaan metsästää myös silloin, kun ne eivät ole aiheuttaneet vahinkoa. Tällaiset kannanhoidollisella perusteella myönnettävät luvat ovat tarpeen kannan säätelemiseksi ja eläinten arkuuden säilyttämiseksi. Näistä poikkeusluvista säädetään metsästyslain 41 a §:n 3 momentissa, jossa todetaan, että sutta koskeva poikkeuslupa voidaan myöntää myös tarkoin valvotuissa oloissa valikoiden ja rajoitetusti tiettyjen yksilöiden pyydystämiseksi tai tappamiseksi. Tällöin saalis kuuluu metsästäjälle. Muun muassa karhuja ja ilveksiä metsästetään pääasiassa tällä perusteella.

Valtioneuvoston asetuksessa metsästyslaissa säädetyistä poikkeuksista (452/2013) on säädetty poikkeuslupien hakemisesta, poikkeamisen edellytysten arvioinnista, kannanhoidollisen metsästyksen ajoista, lupamääräyksistä ja saaliin ilmoittamisvelvollisuudesta. Asetuksessa, joka tuli voimaan 24.6.2013, pidennettiin metsästyslain 41 a §:n 1 momentin nojalla myönnettävien poikkeuslupien enimmäisvoimassaoloaika 21 päivään (5§).

¹ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=PI_COM:C\(2021\)7301](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=PI_COM:C(2021)7301)

Suomen suden metsästystä koskenut Euroopan Unionin tuomioistuimen ennakkoratkaisu

Vuoden 2019 lokakuussa annetussa C-647/17 EU-tuomioistuimen ennakkoratkaisussa suden kannanhoidollista metsästystä koskien on sekä yleisiä luontodirektiivin tulkintaa koskevia linjauksia, että Suomen valituksen kohteena olleita poikkeuslupia koskevia yksittäisiä huomioita. Tuomion mukaan 16.1.(e) artiklaa voidaan käyttää suojellun lajin yksilöiden tappamiseen eli metsästykseseen. Jäsenvaltion on kuitenkin osoitettava tavoite/päämäärä, miksi metsästys sallitaan ja pystyttävä perustelevaan se selvästi ja täsmällisesti ja tuettava perusteluin. Todistustaakka on jäsenvaltiolla. Lisäksi jäsenvaltion on esitettävä täsmälliset ja asianmukaiset perustelut sille, ettei muuta tyydyttävää ratkaisua ole niiden päämäärien saavuttamiseksi, joihin on vedottu poikkeuksen tueksi. Jäsenvaltion on myös varmistettava, että suotuisaa suojelutasoa tai sen ennalleen saattamista ei vaaranneta.

Edelleen ratkaisussa todetaan, että luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan e alakohtaan perustuvien poikkeusten on täytettävä muitakin edellytyksiä kuin ne, joista säädetään direktiivin 16 artiklan 1 kohdan a–d alakohdassa. E alakohtaa ei siis voida käyttää yleisenä oikeusperusteena poikkeusten hyväksymiselle direktiivin 12 artiklan 1 kohdasta, sillä muuten 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista muista tapauksista ja kyseisestä tiukan suojelun järjestelmästä tulisi tehottomia, todetaan ennakkoratkaisussa.

Luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan e alakohtaan perustuvan poikkeuksen päämäärä ei näin ollen voi lähtökohtaisesti olla sama kuin 16 artiklan 1 kohdan a–d alakohtaan perustuvien poikkeusten päämäärät, minkä vuoksi ensin mainittua säännöstä voidaan käyttää perusteena poikkeuksen hyväksymiselle vain sellaisissa tapauksissa, joissa jälkimmäiset säännökset eivät ole merkityksellisiä.

EU-tuomioistuimen ennakkoratkaisun ja luontodirektiivin mukaisesti poikkeusta tiukasta suojelusta ei voida hyväksyä ilman, että arvioidaan kyseessä olevan lajin kantojen suojelun taso sekä vaikutus, joka suunnitellulla poikkeuksella on siihen niin paikallisella tasolla kuin jäsenvaltion alueella tai tapauksen mukaan kyseessä olevalla luonnonmaantieteellisellä alueella, jos jäsenvaltion rajat ulottuvat useille luonnonmaantieteellisille alueille, taikka jos lajin luontainen levinneisyysalue tätä edellyttää ja mikäli tämä on mahdollista, rajat ylittävästi.

Ennakkoratkaisu ottaa kantaa myös siihen, mitkä alueet voidaan ottaa huomioon asianomaisen kannan levinneisyysaluetta tarkasteltaessa: Arvioinnissa ei ennakkoratkaisun mukaan oteta huomioon susikannan luontaisen levinneisyysalueen osaa, joka ulottuu tietyille sellaisessa kolmannessa valtiossa sijaitseville alueille, jota eivät sido unionin tärkeinä pitämien lajien tiukan suojelun velvoitteet (kuten esimerkiksi Venäjä ja Norja).

Edelleen ratkaisussa tuodaan esille, että jos parhaiden käytettävissä olevien tieteellisten tietojen tarkastelun perusteella ei saada varmuutta siitä, vahingoittaako tällainen poikkeus tietyn uhanalaisen lajin kantojen suotuisan suojelun tason säilyttämistä tai ennalleen saattamista vai ei, jäsenvaltion on jätettävä poikkeus hyväksymättä tai luovuttava sen toimeenpanosta. Kyseisen lajin yksilöiden ottamisen tai hallussapidon sallimisen (valikoiden ja rajoitetusti) määrä riippuu kussakin tapauksessa lajin populaation koosta, sen suojelun tasosta ja sen biologisista ominaispiirteistä.

Suden kannanhoidollisen metsästyksen reunaehdot:

16.1(e) artiklaa voidaan käyttää suojellun lajin yksilöiden tappamiseen – siis metsästykseseen, mutta:

- Jäsenvaltion on varmistettava, että suotuisaa suojelutasoa tai sen ennalleen saattamista ei vaaranneta.
- Jäsenvaltion on osoitettava tavoite/päämäärä, miksi metsästys sallitaan ja pystyttävä perustelevaan se selvästi ja täsmällisesti. Todistustaakka on jäsenvaltiolla.
- Jäsenvaltion on esitettävä täsmälliset ja asianmukaiset perustelut sille, ettei muuta tyydyttävää ratkaisua ole niiden päämäärien saavuttamiseksi, joihin on vedottu poikkeuksen tueksi.
- Poikkeusluvassa on varmistuttava lisäksi siitä, että e alakohdan kaikki kriteerit täyttyvät: valikoiden, rajoitetusti, tarkoin valvotuissa oloissa, viranomaisen määrittelemissä rajoissa.

Tavoiteltu päämäärä

Susi kuuluu luontodirektiivin IV liitteeseen poronhoitoalueen ulkopuolella eli Muun Suomen kannanhoitoalueelle eli on tiukasti suojeltu laji. Tämä tarkoittaa, että Suomen on otettava käyttöön tiukka suojelujärjestelmä ja kiellettävä kaikki näiden yksilöiden pyydystäminen tai tappaminen. Luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdassa kuitenkin sallitaan jäsenvaltioiden poikkeavan tiukan suojelujärjestelmän asettamista velvoitteista edellyttäen, ettei muuta tyydyttävää ratkaisua ole tietyn päämäärän saavuttamiseksi ja ettei poikkeus haittaa kyseisten lajien kantojen suotuisan suojelun tason säilyttämistä niiden luontaisella levinneisyysalueella. Yleisimmät päämäärät, joita poikkeuksilla tavoitellaan ovat 16.1.b –alakohdan erittäin merkittävien vahinkojen ehkäiseminen ja 16.1.c-alakohdan yleistä turvallisuutta koskeva tai muu erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syy.

Suomen susikanta on kuitenkin riittävän suurella tasolla, että vain vahinkoa tai turvallisuusuhkaa aiheuttavien tiettyjen yksilöiden poistamisella voitaisiin hallita kasvavan susikannan aiheuttamaa sosiaalista konfliktia.

Suotuisalla suojelun tasolla olevan susikannan rajoitetulla metsästyksellä säädellään susikannan kasvua ja pyritään siten vähentämään susikantaan liittyviä sosioekonomisia konflikteja ja edistämään suden hyväksyttävyyttä niin, että susikannan suotuisa suojelutaso voidaan turvata.

Suomessa on säädely menestyksekkäästi ilves- ja karhukantaa luontodirektiivin sallimalla ns. kannanhoidollisella metsästyksellä. Tämän luontodirektiivin 16.1.e –alakohdan päämäärä ei voi lähtökohtaisesti olla sama kuin luontodirektiivin 16 artiklan 1 a-d alakohdilla². Kannanhoidollisella suden metsästyksellä pyritään pääasiassa:

Yhdessä muiden, susikannan hoitosuunnitelmassa lueteltujen, sietämistä edistävien toimenpiteiden kanssa susikannan hyväksyttävyyttä lisätään kohdentamalla metsästystä valikoivasti perusteella perhelauman susiyskilöön tai susiyskilöihin, vakiintuneisiin pareihin tai kokonaisiin laumoihin. Suotuisan suojelutason saavuttamisen jälkeen kannanhoidollisella metsästyksellä pyritään LCIE:n Euroopan unionin komissiolle esittämien näkemysten mukaisesti muun muassa kannan kasvun hallintaan ja ohjaamaan kannan alueellista esiintymistä ja siten vähentämään susista aiheutuvia haittoja kuten kotieläin- ja koiravahinkoja ja edistämään suden hyväksyttävyyttä. Lisäksi suden kannanhoidollisella metsästyksellä pyritään lisäämään suden arvoa riistalajina ja siten kasvattamaan sen hyväksyntää. Suotuisalla suojelun tasolla olevan kannan metsästyksellä voidaan pyrkiä hidastamaan kannan kasvun vauhtia ja siten edistämään suden hyväksyttävyyttä pitkällä aikavälillä ja pitämään konfliktit hallittuina. 19 Suotuisalla suojelun tasolla olevan kannan turvaamiseksi suden kannanhoidollisella metsästyksellä pyritään myös ennaltaehkäisemään susien laiton tappamista. Susien laiton tappaminen on tutkimuksen mukaan ollut 2000-luvulla Suomessa ja Ruotsissa susien yleisin kuolinsyy, mutta suurin osa laittomista tapoista jää toteen näyttämättä (Suutarinen 2019). Laittoman tappamisen vaikutusta tarkasteltiin aikavälillä 2001–2016 vuonna 2017 julkaistussa artikkelissa (Suutarinen & Kojola 2017). Susien suunnitelmallinen kannanhoito vaikeutuu mahdollisen laittoman tappamisen takia. Susikannan hoitosuunnitelmassa on esitetty useita eri toimenpiteitä susien laittoman tappamisen vähentämiseksi (Susikannan hoitosuunnitelma 2019).

Muu tyydyttävä ratkaisu

Poikkeuslupaa ei voida myöntää luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan nojalla, jos poikkeamisella tavoiteltu päämäärä voidaan saavuttaa jollakin muulla tyydyttävällä ratkaisulla. Poikkeaminen on siis mahdollista vain,

² EU tuomioistuimen ratkaisun C-674/17 kohdan 37 mukaan: Luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan e alakohtaan perustuvan poikkeuksen päämäärä ei näin ollen voi lähtökohtaisesti olla sama kuin 16 artiklan 1 kohdan a–d alakohtaan perustuvien poikkeusten päämäärät, minkä vuoksi ensin mainittua säännöstä voidaan käyttää perusteena poikkeuksen hyväksymiselle vain sellaisissa tapauksissa, joissa jälkimmäiset säännökset eivät ole merkityksellisiä. <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=218935&pageIndex=0&doclang=FI&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1815652>

jos sellaista vaihtoehtoista toimenpidettä ei ole, jonka avulla tavoiteltu päämäärä voidaan saavuttaa tyydyttävällä tavalla ja niin, että direktiivissä säädettyjä kieltoja noudatetaan. Kannanhoidollinen metsästys on ainoa keino saavuttaa **Tavoiteltu päämäärä** –kohdassa mainitut päämäärät. Yksittäisten vahinkoa tai turvallisuusuhkaa aiheuttavien susien poistamisella ei voida esimerkiksi ylläpitää susien ihmisarkuutta, rajoittaa susikannan kasvua tai vähentää susilaumojen tiheyttä. Lisäksi EU –tuomioistuimen ja KHO:n ratkaisu-käytännön perusteella vahinkoa aiheuttava yksilö on pystyttävä identifioimaan, joten valikointi on lähes mahdotonta laumasta etenkin lumettomana aikana tai vuotena.

Muu tyydyttävä ratkaisu olisi muuttaa luontodirektiivin liitteitä luontodirektiivin 19 artiklan mukaisessa menettelyssä siten, että susi siirrettäisiin Suomen populaation osalta liitteestä IV liitteeseen V. Tämä ei ole kuitenkaan kansallisesti tehtävissä, vaikka perusteita muutokselle olisi runsaasti. Suden statuksen muuttaminen tiukasti suojellusta lajista (liite IV) lähtökohtaisesti metsästettäväksi lajiksi (liite V) voisi tapahtua vain komission ehdotuksesta ja neuvoston vahvistamana yksimielisesti. Luonto- ja lintudirektiivin Fitness Check –raporttia seuranneessa arviossa on todettu, että aiemmin vähälukuisten lajien nykyinen listaaminen tiukasti suojeltujen lajien joukkoon on kyseenalaistettu sillä perusteella, että nämä lajit ovat laajentaneet levinneisyysaluettaan ja ovat runsaampia kuin direktiiviä annettaessa (esim. susi) tai ovat riittävän runsaita tietyssä jäsenvaltiossa alhaisemman suojelutason perustelemiseksi (esim. jotkut hanhilajit). Komissio on selvästi todennut, ettei se aio muuttaa liitteitä, koska se voisi johtaa arvaamattomiin seurauksiin. Raportin perusteella etenkin suojelujärjestöt ovat argumentoineet, että direktiivien käytettävissä olevat poikkeukset tarjoavat riittävät joustot jo nykyisellään, joilla voidaan näiden lajien suojelu ja ihmisen toiminnat yhteen sovittaa.

Johtopäätöksenä voidaan todeta edellisestä, että suotuisalla suojelun tasolla olevan kannan kasvun säätelylle ja siihen liittyvien konfliktien hallinnalle ei ole muuta tyydyttävää ratkaisua kuin sallia suden suojelusta poikkeaminen luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan e-alakohdan perusteella. Vahinkoperusteiset poikkeusluvut tai poliisin poistomääräykset eivät mahdollista suunnitelmallista kannan säätelyä, mutta tukevat osana kokonaisuutta susiin liittyvien konfliktien hallintaa.

Valikoiden ja rajoitetusti

Suden kannanhoidollisen metsästyksen luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaisesti kannanhoidollisen metsästyksen on tapahduttava ”tarkoin valvotuissa oloissa valikoiden ja rajoitetusti”. Rajoitettu valikointi voi kohdentua sekä sallimalla poistaminen valikoiduista laumoista, että sallimalla vakiintuneiden parien tai perhelaumojen poisto niin, että suotuisan suojelutason viitearvo otetaan huomioon. Poikkeuslupaa voidaan siis hakea joko susiyksilöiden poistamiseen laumasta, vakiintuneen parin tai perhelauman poistamiseen. Kannanhoidollista metsästystä on hallinnollisista menettelyistä johtuen kankeaa kohdistaa yksin liikkuvaan suteen, joka ei ole vakiintunut tietylle alueelle tai kuulu perhelaumaan. Kannanhoidollinen lupametsästys on kohdennettavissa vain reviirillä elävään laumaan tai pariin, koska omaa reviiriään etsimässä olevat yksittäiset sudet liikkuvat laajalla alueella. Yksin liikkuvien susien kohdalla käytössä ovat turvallisuus- ja vahinkoperusteiset susien poikkeusluvut. Akuuteissa tapauksissa poliisi on toimivaltainen viranomainen.

Kannanhoidollisen metsästyksen valikointi tapahtuu niin sanottujen valikoinnin kriteerien pohjalta [Suden kannanhoidollisen metsästyksen suunnitelma³ -työryhmäraportissa](#). Raportissa on kuvattu myös kriteerin tarkoin valvotuissa olosuhteissa edellyttämät lupaehdot. Kannanhoidollisen metsästyksen valikointi tapahtuu niin sanottujen valikoinnin kriteerien pohjalta, jotka on työstetty hankkeessa työryhmien kanssa. Valikoinnin arvioinnissa ei oteta huomioon vain kuluvan syksyn tilannetta vaan myös parin tai lauman käyttäytyminen muina vuosina.

³ https://mmm.fi/documents/1410837/1708293/~+VN_13837_2019-MMM-41+Suden+kannanhoidollisen+mets%C3%A4styksen+suunnitelma+-+ty%C3%B6ryhm%C3%A4raportti+1740413_1_1.pdf/b30cd84b-ee06-e5b6-3683-52694f9b9de8/~+VN_13837_2019-MMM-41+Suden+kannanhoidollisen+mets%C3%A4styksen+suunnitelma+-+ty%C3%B6ryhm%C3%A4raportti+1740413_1_1.pdf/~+VN_13837_2019-MMM-41+Suden+kannanhoidollisen+mets%C3%A4styksen+suunnitelma+-+ty%C3%B6ryhm%C3%A4raportti+1740413_1_1.pdf?t=1623659462633

Kannanhoidollisen metsästyksen parin tai lauman valikoinnin kriteerit (koskien myös laumoja, joista metsästetään 1–2 susiyksilöä)

- turvallisuus (hoidetulla pihamaalla tehdyt säännölliset havainnot: uhkaa aiheuttavan suden listauksen kautta kohdat 2–3 (ks. susikannan hoitosuunnitelma), karkotusyrityksistä huolimatta tilanteet jatkuvat)
- laumojen ja reviirin merkanneiden parien määrä alueella (tiheys)
- asukastiheys
- toistuvat tuotantoeläin- ja koiravahingot ja vahingon uhkat
- lähisukuiset alfat
- uhka metsäpeurakannan elinkyvylle
- monilajinen kannanhoito

Vaikutus suotuisaan suojelutasoon

Poikkeaminen ei saa heikentää myöskään suotuisaa suojelutasoa tai sen saavuttamista. Euroopan unionin tuomioistuin on todennut tapauksessa C-342/05, (komissio vs. Suomi), että poikkeusten hyväksyminen on mahdollista, vaikka laji olisi epäsuotuisalla suojelutasolla, poikkeuksellisesti silloin, kun on asianmukaisesti osoitettu, ettei niillä entisestään huononnetta kyseisten kantojen epäsuotuisaa suojelun tasoa tai estetä kyseisten kantojen suotuisan suojelun tason ennalleen saattamista. Poikkeuksen on siis asianomaisen lajin kannalta oltava neutraali.

EU tuomioistuimen ennakkoratkaisun C-674/17 (susien kannanhoidollinen metsästys) mukaan ennalta varautumisen periaatteen mukaan on niin, että jos parhaiden käytettävissä olevien tieteellisten tietojen tarkastelun perusteella ei saada varmuutta siitä, vahingoittaako tällainen poikkeus tietyn uhanalaisen lajin kantojen suotuisan suojelun tason säilyttämistä tai ennalleen saattamista vai ei, jäsenvaltion on jätettävä poikkeus hyväksyttäväksi tai luovuttava sen toimeenpanosta.

Tätä voitaisiin tulkita siten, että jos laji on suotuisalla suojelun tasolla, metsästys voidaan mitoittaa siten, että laji poikkeuksesta huolimatta säilyy edelleen suotuisalla suojelun tasolla. Kannanhoitosuunnitelmalla ja lainsäädännöllä vuosittain vahvistettavalla tapettavaksi sallittujen yksilöiden enimmäismäärällä voidaan taata se, että yksittäisten poikkeuslupien vuosittainen yhteisvaikutus ei haittaa lajin kannan suotuisan suojelun tason säilyttämistä niiden luontaisella levinneisyysalueella.

Suotuisa suojelutaso ja sitä kuvaava viitearvo

Suotuisa suojelutaso (engl. Favourable Conservation Status) on Euroopan Unionin luontodirektiiviin kirjattu määritelmä, joka on tuotu kansalliseen lainsäädäntöön luonnonsuojelulakiin (20.12.1996/1096 §5) sekä sisällöllisesti samanhenkisenä riistaeläimiä koskevaan metsästyslakiin (28.6.1993/615 §3; riistanhoidon määritelmä).

Tavoite suotuisasta suojelutasosta koskee sekä lajeja että niiden elinympäristöjä (luonnonsuojelulaki 20.12.1996/1096). Yleisenä määrittelynä voidaan sanoa, että lajin suojelutaso on suotuisa, jos laji on elinkel-poinen luontaisilla elinalueillaan ja säilyy sellaisena myös pitkällä aikavälillä ja jos sille soveltuvia elinympäristöjä on riittävästi (luonnonsuojelulaki 20.12.1996/1096 §5). Suotuisa suojelutaso voidaan määrittellä myös populaatio- tai maakohtaisesti. Luontodirektiivin mukaan lajin suojelun taso katsotaan suotuisaksi, kun (1) kyseisen lajin kannan kehittymistä koskevat tiedot osoittavat, että tämä laji pystyy pitkällä aikavälillä selviytymään luonnollisten elinympäristöjensä elinkel-poisena osana, (2) lajin luontainen esiintymisalue ei pienene eikä ole vaarassa pienentyä ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa ja (3) että lajin kantojen pitkäaikaiseksi säilymiseksi on ja tulee todennäköisesti olemaan riittävän laaja elinympäristö (92/43/EEC). Suotuisan suojelutason määrittelyn soveltamisesta on tarkemmin ohjeistettu luontodirektiivin teknisessä raportissa (Bijlsma ym. 2019).

Susikannan suotuisan suojelutason saavuttamisen arvioimisessa käytetään apuna suotuisan suojelutason viitearvoa (tästä eteenpäin vain viitearvo), joka kuvaa populaatiokokoa, jolla suotuisa suojelutaso olisi turvattu

Suomessa pitkällä aikavälillä. Tämä edellyttää, että myös muut suotuisalle suojelutasolle asetetut ehdot täyttyvät. Viitearvon asettaminen ei ole yksinkertaista, sillä sille ei ole annettu tarkkaa määritelmää. Virallinen ohjeistus (DG Environment 2017) luontodirektiivin artikla 17 mukaiseen menettelyyn toteaa, että viitearvo populaatiolle tulee aina olla suurempi kuin mitä pienin elinvoimainen populaatio (PEP) demografian ja geneetiikan perusteella määritetty. Lisäksi viitearvon tulee muun muassa olla suurempi kuin populaation koko sillä hetkellä, kun luontodirektiivi astui voimaan (Suomessa 1995).

Tärkein käsitteellinen lähtökohta viitearvon määrittämisessä on pienin elinvoimainen populaatio (PEP), joka perustuu populaation säilymisen todennäköisyyteen sovitun tarkasteluajanjakson kuluessa. Suotuisan suojelutason viitearvon tulisi olla suurempi kuin PEP. Pienin elinvoimainen populaatio (PEP; engl. minimum viable population MVP) on pienin populaatiokoko, jolla populaation voidaan olettaa tietyllä todennäköisyydellä säilyvän tietyn ajanjakson, kun otetaan huomioon esimerkiksi demografisiin ja geneettisiin tekijöihin liittyvä satunnaisuus. Määrittelyssä käytetyt arvot ovat vapaasti valittavissa (Shaffer 1981), mutta usein käytettyjä arvoja ovat esimerkiksi populaation säilyminen 90 prosentin todennäköisyydellä 100 vuoden ajan (esim. Brook ym. 2006). Tätä heijastelee myös IUCN:n määritelmä lajin uhanalaisuudelle: lajin katsotaan kuuluvan alimpaan uhanalaisuusluokkaan (vaarantunut), jos lajin häviämistodennäköisyys on vähintään 10 % sadan vuoden kuluessa (IUCN 2001).

Maa- ja metsätalousministeriö antoi Luonnonvarakeskukselle tehtäväksi tuottaa Suomen susikannan suotuisan suojelutason viitearvon kansainvälisenä tutkimusyhteistyönä. Viitearvo kuvaa sitä populaatiokokoa, joka mahdollistaisi susikannan suotuisan suojelutason saavuttamisen ja ylläpitämisen Suomessa pitkällä aikavälillä, mikäli myös muut suotuisan suojelutason kriteerit täyttyvät.

Luonnonvarakeskus on julkaissut väliraportin⁴ viitearvoista syyskuussa 2021.

Jotta viitearvon asettaminen olisi mahdollisimman läpinäkyvää, LUKE kehitti uuden lähestymistavan, joka perustuu päätöksentekijän riskiasenteeseen. LUKEssa kehitetty menetelmä mahdollistaa demografiaan perustuvien viitearvojen laskennan erilaisissa tapauksissa, kun päätöksentekijä valitsee haluamansa lähtökohdat viitearvon määrittämiselle ja ilmaisee siihen liittyvän riskiasenteensa. Menetelmässä määritetään ensin pienin elinvoimainen populaatio, minkä jälkeen päätöksentekijä ilmaisee, miten suuren riskin hän on valmis hyväksymään sille, että populaatiokoko tippuu tietyn ajan kuluessa pienemmäksi kuin tämä määritetty pienin elinvoimainen populaatio. Erilaiset oletukset ja riskitasot johtavat erilaisiin viitearvoihin. Mitä pienempi häviämiskäsi populaatiolle hyväksytään, sitä suurempi on pienin elinvoimainen populaatio. Vastaavasti mitä pienempi riski hyväksytään PEP-tason alitukselle, sitä korkeammaksi asettuu viitearvo.

Maa- ja metsätalousministeriö määrittä PEP-tason määrittämiseksi IUCN (Maailman luonnonsuojeluliitto) yleisesti käyttämät arvot uhanalaisuusarvioinnissa. IUCN:n määritelmä lajin uhanalaisuudelle: lajin katsotaan kuuluvan alimpaan uhanalaisuusluokkaan (vaarantunut), jos lajin häviämistodennäköisyys on vähintään 10 % sadan vuoden kuluessa. Näitä samoja arvoja (10%:n riski 100 vuoden aikana) pyysi LUKEa käyttämään Suomen susikannan demografisen pienimmän elinvoimaisen populaation koon määrittämisessä.

Tämän jälkeen maa- ja metsätalousministeriö asetti yhden prosentin (1%) riskin 100 vuoden aikana sille, että Suomen susikanta laskee alle PEP-tason.

LUKEN malli antoi ylläolevien ministeriön asettamien arvojen jälkeen Suomen susikannan demografiseksi viitearvoksi 24 perhelaumaa.

On huomattava, että LUKE myös määrittä väliraportissaan Suomen susikannalle alustavan geneettisesti pienimmän elinvoimaisen susikannan koon, (500 yksilöä). LUKE totesi, että Suomen susipopulaation geneetti-

⁴ <https://jukuri.luke.fi/handle/10024/547828>

sen monimuotoisuuden taso on tällä hetkellä hyvä, mutta huolestuttavaa on monimuotoisuuden laskeva suuntaus 1990-luvun puolestavälistä tähän päivään. Myös viimeisten kuuden vuoden aikana on tapahtunut lasku, joka ajoittuu yhteen voimakkaamman metsästyspaineen kanssa. Suomen ja Venäjän susikantojen välillä on vahva yhteys ja Suomen susikannassa havaitaan geneettinen vaihtuminen idästä länteen tultaessa: geneettisesti venäläisten susien kaltaisten yksilöiden osuus vähenee länttä kohti. Lounais-Suomen sudet ovat sukusiitteisempää kuin Itä-Suomen sudet, ja alueen sudet ovat geneettisesti hieman eriytyneet Itä-Suomen ja Venäjän susikannasta. Suomen nykyinen susikanta ei ole riittävän suuri geneettisen monimuotoisuuden ylläpitämiseksi ja sukusiitoksen vaikutusten estämiseksi. Pienin geneettisesti elinvoimainen populaatiokoko voi olla tässä väliarportissa arvioitua 500 yksilöä pienempi, mikäli muuttovirtaa tulee Venäjältä tarpeeksi.

Vuoden 2014 hoitosuunnitelmaa varten LUKE arvioi geneettisesti pienintä elinvoimaista susikantaa toisella tavalla. Tuolloin LUKE arvioi, että Suomessa tulisi olla ainakin 25 lisääntyvää paria, jotta susikannassa vältyttäisiin sukusiitoksen haitallisilta vaikutuksilta. Lisäksi LUKE katsoi, että kannan elinvoimaisuuden arviointi ei pitäisi perustua pelkästään geneettisen riskin arviointiin, vaan myös laumapohjaiseen demografiseen elinkykyanalyyysiin, jonka pohjalta 25 lisääntyvällä parilla sukupuuton riski on pieni seuraavan sadan vuoden aikana useimmille tarkastelluilla kannanhoitomenetelmillä. LUKE kuitenkin totesi vuonna 2014, että evoluutiivisella aikaskaalalla suositus 50 yksilön tehollisesta koosta ei riitä säilyttämään populaation evolutiivista potentiaalia sopeutua muuttuviin olosuhteisiin, ja teoreettiselta pohjalta on esitetty, että tehollisen populaatiokoon pitäisi laajemmalla maantieteellisellä skaalalla olla yli 500 yksilöä

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa pitkän tähtäimen tavoitteeksi ylittää säännöllisesti vuosittain susikannan geneettisesti pienimmän elinvoimaisen susikannan koon.

Ministeriö kuitenkin toteaa, että suteen liittyvän konfliktin takia tavoitteen saavuttaminen on tällä hetkellä epätodennäköistä, ja 500 yksilön tavoitteen saavuttamiseksi susialueilla asuvien ihmisten susikannan sietokyvyn ja hyväksynnän on noustava selvästi nykyistä korkeammalle tasolle. Tämä edellyttää ministeriön arvion mukaan suden metsästystä, jonka vuoksi ministeriö soveltaa susikannan suotuisan suojelutason demografista viitearvoa, mutta metsästyksen suurimman sallitun saalismäärän mitoittamisessa huomioi pitkän tähtäimen tavoitteen susikannan geneettisestä monimuotoisuudesta.

2 Susikanta Suomessa maaliskuussa 2021 Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 39/2021 tiivistelmä⁵

Luonnonvarakeskuksessa kehitettiin vuonna 2020 uusi menetelmä, jonka avulla kanta-arvioon väistämättä liittyvä epävarmuus voidaan esittää todennäköisyysjakauman avulla. Todennäköisyysjakauma kuvaa, kuinka voimakkaasti kuhunkin mahdolliseen kannan kokoon on syytä havaintoaineiston ja muun tutkimustiedon valossa uskoa.

Suomessa oli kuluvan vuoden maaliskuussa yhteensä 57 (54–59) parien ja perhelaumojen muodostamaa susireviiriä (kuva 3). Perhelaumojia oli rajalaumat mukaan lukien 35 (32–38) ja kahden suden asuttamia revii-rejä oli 22 (18–25). Kokonaan Suomen puolella oli 28 (25–30) laumaa ja 20 (17–23) paria.

Perhelaumojen määrä maaliskuussa 2021 oli noin 16 % suurempi kuin maaliskuussa 2020, jolloin Suomen kantaan laskettavien laumojen kokonaismäärä oli 30 ja kokonaan Suomen puolella elävien laumojen lukumäärä 24. Kahden suden asuttamia revii-rejä oli kuluvan vuoden maaliskuussa 23 % enemmän kuin vuotta aiemmin.

⁵ Heikkinen, S., Valtonen, M., Härkälä, A., Helle, I. Mäntyniemi, S. & Kojola, I. 2021. Susikanta Suomessa maaliskuussa 2021. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 39/2021. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 114 s.
https://riistahavainnot.fi/static_files/suurpedot/kantaarviot/luke-luobio_39_2021.pdf

Läntisen Suomen kannanhoitoalueella tavattiin 21 (19–23) perhelauman ja 13 (10–15) kahden suden asuttamaa reviiiriä (kuva 4⁶). Itäisen Suomen kannanhoitoalueella laumareviirejä oli yhteensä 13 (12–15) ja kahden suden asuttamia reviiirejä yhdeksän (7–11). Itäisen Suomen laumoista 6 (5–7) arvioitiin liikkuvan Suomen ja Venäjän rajan molemmiin puolin (kuva 3). Kahden suden asuttamista reviiireistä yksi (0–2) sijaitsi valtakunnan rajalla. Poronhoitoalueella todettiin yksi (0–2) rajalauma ja yksi (0–2) rajalla liikkuva pari. Ahvenanmaan susikannan kokoa ei arvioida tämän arvion yhteydessä.

Maaliskuussa 2021 Suomessa oli 300 (279–321) sutta (kuva 5). Arvio yksilömäärästä oli noin 31 % suurempi kuin vuoden 2020 maaliskuuta koskeva arvio (216–246). Arviossa on mukana puolet itärajan molemmille puolille sijoittuvilla reviiireillä (ns. rajareviiri) elävien susien lukumäärästä sekä reviirien ulkopuolella elävien susien määrä 55 (35–74), joka on arvioitu ennustemallin avulla maaliskuun 2020 kanta-arvion perusteella. Menettely on sama kuin aiemmissa kanta-arvioissa. Suomen susikannan koko on kuluvalla vuosittain heilahdellut ylös ja alas. Susikanta on kasvanut yhtäjaksoisesti vuodesta 2017 lähtien.

Suden aiheuttamat kotieläinvahingot ja porovahingot sekä vaikutus metsäpeuraan

Suden aiheuttamista vahingoista suurin osa aiheutuu porotaloudelle poronhoitoalueella. Suden tappamia poroja ilmoitettiin löydetyksi vuonna 2020 hieman enemmän kuin edellisellä, yhteensä 736 (654) kappaletta, mikä vastaa laskennallisesti arviolta 1 270 000 euron (1 130 000) korvaussummaa. Määrä on edelleen suuri, mutta koko porovahinkokertymästä suden aiheuttamat porovahingot ovat kuitenkin noin 13,5%. Vuoden 2021 aikana (25.10.2021 mennessä) sudet ovat tappaneet jo 874 poroa laskennalliselta korvausarvoltaan 1 750 000 euroa eli todennäköisesti vuoden loppuun mennessä sudet tulevat tappamaan yli 1200 poroa eli korvausmäärä nousee yli 2 400 000 euroon.

Vuonna 2020 sudet aiheuttivat 120 kpl (104) riistavahinkolain (105/2009) nojalla korvattavia kotieläinvahinkotapauksia yhteensä noin 333 000 euron (226 000€) arvosta, josta koiravahinkotapauksia oli 54 kpl (105), arvoltaan yhteensä noin 205 000 euroa (164 000), lammasvahinkotapauksia 35 kpl (24), arvoltaan yhteensä noin 108 000 euroa (38 000). Vuoden 2021 aikana (25.10.2021 mennessä) sudet ovat aiheuttaneet 21 koiravahinkoa, arvoltaan noin 83 000 euroa, 37 lammasvahinkoa, noin 69 000 euroa ja 7 nautavahinkoa noin 2000 euroa sekä 13 muuta kotieläinvahinkoa noin 8000 euroa.

		Susi	Karhu	Ilves	Ahma	Tunnistamaton	Yhteensä
2020	Koira	54	0	5	2	1	62
	Lammas	323	123	37	8	0	491
	Nauta	6	3	0	0	1	10
	Hevonen	1	0	0	0	0	1
	Muut kotieläinvahingot	3	1	7	0	0	11
	Poro	736	888	709	3434	212	5979
	Poro (vasahävikki)	ei haettu	erikseen				

Taulukko 1. Suden aiheuttamat vahingot lukumäärinä 2019–2020. Lähde: Riistavahinkorekisteri.

Kaikki koiriin kohdistuneet susien aiheuttamat vahingot eivät tule järjestelmän piiriin vaan osa saattaa korvautua vapaaehtoisten koiravakuutusten kautta. Tosin korvausmäärä vapaaehtoisissa vakuutuksissa on harvoin samaa tasoa kuin korvaus riistavahinkolain (105/2009) nojalla, joten usein ensisijaisesta vakuutuskorvauksesta korvaamatta jäänyt osa korvataan riistavahinkolain järjestelmä kautta. Osaa uusimmista koiravahingoista ei ole välttämättä vielä viety järjestelmään, joten tiedotusvälineissä esiintyneet vahingot eivät välttämättä näy 2021 tiedoissa. Vaikka vahinkotapausten määrä ei ole suuri suhteessa kaikkiin suurpetojen aiheuttamiin vahinkoihin, on huomattava, että yksittäiselle koiranomistajalle, tilalle tai alueen asukkaille susivahingon seuraukset voivat olla huomattavasti suurempia kuin vain korvattava vahinko. Susien saaliiksi on joutunut todella arvokkaita koiria, joiden koulutukseen on panostettu vuosia. Menetys voi siten liittyä tunnearvoon, lisääntyneeseen työtaakkaan, menetettyyn jalostusarvoon (ei korvata) tai saamatta jääneisiin tulotukiin, aitaamisesta

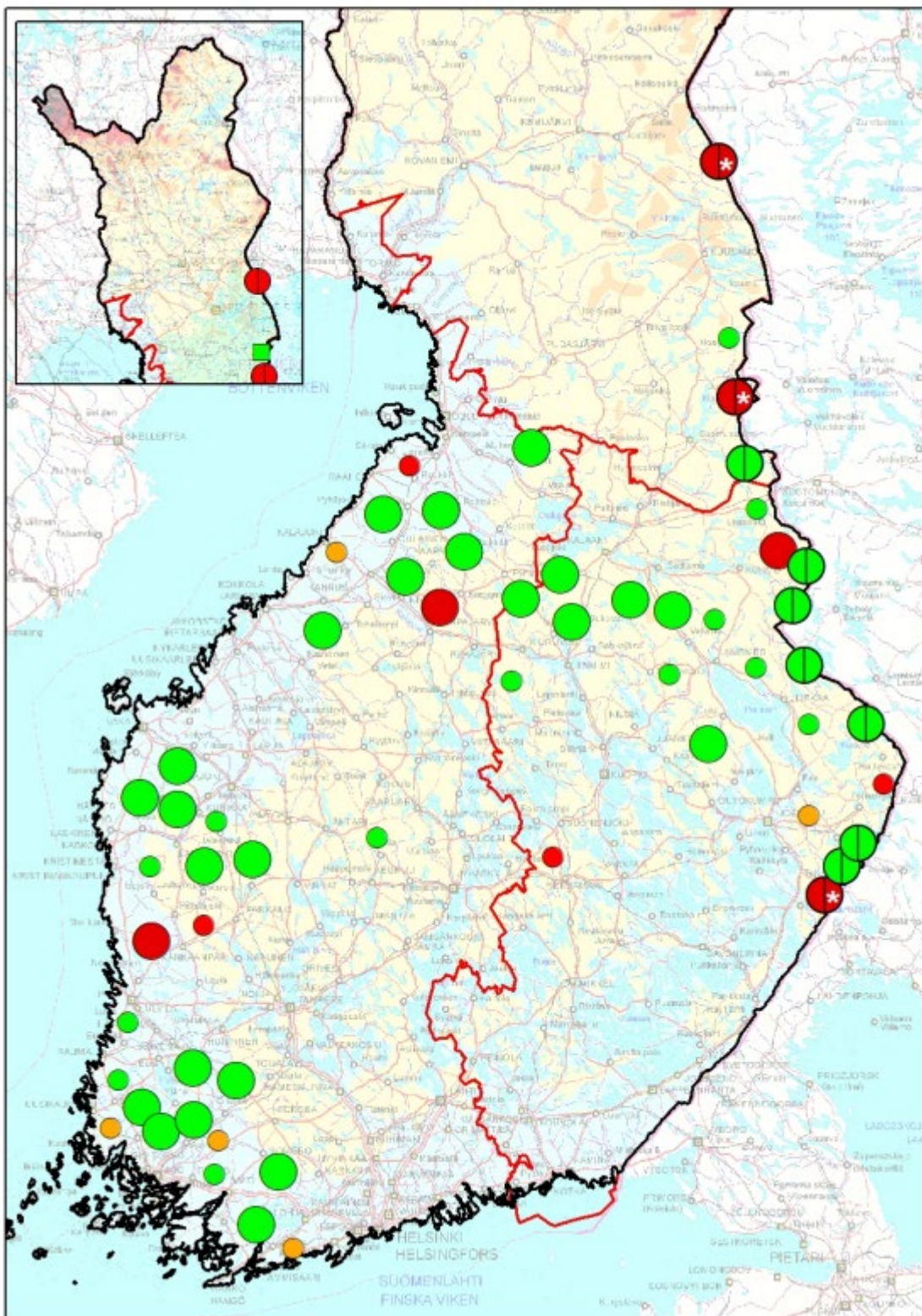
⁶ Kuvaviitteet LUKEn raporttiin.

johtuviin kuluihin, koulukuljetuksiin tai tuotantotoiminnan rakenteen muutoksiin. Sudet saattavat aiheuttaa kotieläintiloille paljon jatkuvaa ylimääräistä työtä (mm. aitojen kunnossapitoa), jota ei korvata riistavahinkolain nojalla.

Taloudellisten vaikutusten lisäksi susien olemassa olosta seuraa lukuisia sosiaalisia vaikutuksia, joista vain harvaa voidaan kuvailla positiiviseksi. Sudet voivat liikkua hyvin lähellä asutusta, mikä saattaa aiheuttaa pelkoa alueen ihmisissä. Joillakin alueilla susien vaikutus voi johtaa myös laiduntamalla hoidettavien perinnebiotooppien ja muiden luonnon monimuotoisuutta edistävien maatalousalueiden hoidon vaikeutumiseen. Tiedossa on tapauksia, joissa erityistukisopimus on päätetty kesken sopimuskauden ylivoimaiseen esteeseen vedoten, kun petoeläimet ovat toistuvasti hyökänneet ja tappaneet kotieläimiä perinnebiotooppialueilla. Näiden seikkojen rahallinen mittaaminen ei ole helppoa tai edes mahdollista.

Keskeiseksi keinoksi suurpetojen aiheuttamien kotieläinvahinkojen vähentämiseksi nousee ennaltaehkäisy. Lammas- ja muita kotieläintiloja voidaan suojata suurpetosähköaidoilla, joilla saadaan monivuotinen suoja toistuville tai mahdollisille vahinkokohteille. Kannanhoidollinen metsästys voi vähentää lammas- ja muiden kotieläintilojen vahinkoja, mikäli metsästys kohdennetaan tai kohdentuu vahinkoa aiheuttaviin yksilöihin. On kuitenkin huomattava, että vaikka edellytykset vahinkoperusteisen tai kannanhoidollisen poikkeusluvan myöntämiselle täyttyisivät, kotieläintilan omistajalla luvanhakijana on lisäksi oltava metsästysoikeus alueella, jossa susi olisi tarkoitus tappaa. Usein metsästysoikeus on kuitenkin muilla kuin kotieläintilan pitäjällä. Vahinkoyksilöiden poistaminen saattaa edellyttää vahingonkäräjiltä yhteistoimintaa alueen luvanhakijana toimivan metsästysseuran tai metsästysseurojen puolesta yhteislupaa hakevan henkilön kanssa.

Suden pääravinto Suomessa on hirvi. Tämä koskee myös metsäpeuran esiintymisaluetta Kainuussa. Luonnonvarakeskuksen kannanseurannan ja sitä tukevan tutkimustyön perusteella suurpedot ovat kuitenkin potentiaalisin metsäpeuralle heikon vasatuoton ja kuolevuutta aiheuttava ensisijainen tekijä. Luonnonvarakeskuksen metsäpeurojen vasaseurannat osoittavat, että panta-aineistosta vain kolmasosa syntyneistä oli elo-syyskuussa enää hengissä. Lisäksi suurpedot aiheuttavat hävikkiä aikuisille metsäpeuroille, joiden kuolinsyistä noin 60 % on määritetty suurpetojen osalle. Kainuun metsäpeurakanta väheni jyrkästi vuosina 2001–2008. Kannan supistuminen osuu ajallisesti yksiiin susikannan runsastumisen kanssa. Talvella todennetun vasaprocentin (vasat/naaraat) ja susien määrän välillä havaittiin vahva yhteys, mutta yksiselitteistä kuvaa susien roolista tämä korrelaatio ei anna, sillä muidenkin suurpetojen kannat runsastuivat 2000 -luvun ensimmäisinä vuosina.

Kuva 1. Susilaumat sekä kahden suden asuttamat reviirit maaliskuussa 2021. Isot ympyräsymbolit viittaavat laumareviireihin ja pienemmät ympyrät kahden suden asuttamiin reviireihin. Lisäksi rajareviirit on merkitty ympyrän halki kulkevalla pystyviivalla. Värit kuvaavat reviiristatuksen todennäköisyyttä seuraavasti: vihreä = selvä perhelauma tai parireviiri, oranssi=todennäköinen pari tai perhelauma, punainen=epävarma pari tai perhelauma.

3 Suurimmat sallitut saalismäärät ja muut rajoitukset metsästysvuodelle 2021–2022

3.1 Suurimmat sallitut saalismäärät

Tällä asetuksella esitetään suurimmaksi sallituksi saalismääräksi metsästysvuodelle 2021–2022 poronhoitoalueen ulkopuolelle **20** susiyksilöä. Metsästys voi kuitenkin kohdentua enintään *neljään (4) suden perhelaumaan tai reviirin merkanneeseen pariin*.

Maa- ja metsätalousministeriöllä ei ole lakiin perustuvaa velvollisuutta antaa kiintiöasetusta, vaan metsästyslain 41 §:n 5 momentissa todetaan, että poikkeuslupien vuotuista saaliin määrää *voidaan* rajoittaa. Kiintiö itsessään ei johda yhdenkään suden tappamiseen vaan on eräänlainen ylimääräinen turva, että vaikka kiintiö täyttyisi, ei suotuisaa suojelutasoa vaaranneta. KHO on tämän todennut päätöksessään (10.9.2006, taltionro 1499) seuraavasti: poikkeusluvasta päättävä taho [Suomen riistakeskus] on velvollinen varmistamaan, että kukin päätös on luontodirektiivin ja kansallisten säädösten mukainen, niin että kulloinkin kysymyksessä oleva metsästys ei vaaranna suotuisaa suojelutasoa ja että muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole. Ministeriön kiintiö turvaa omalta osaltaan sääntelyn mukaista harkintaa.

Poikkeuslupien harkinnassa Suomen riistakeskuksen tulee ottaa huomioon kiintiötä vähentävänä kaikki tietoensa tulleet kuolleet sudet poronhoitoalueen ulkopuolelta.

3.2 Metsästyksen kohdentuminen

Suden kannanhoidollisen metsästyksen luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaisesti kannanhoidollisen metsästyksen on tapahduttava ”tarkoin valvotuissa oloissa valikoiden ja rajoitetusti”. Metsästys on tarkoitus mitoitaa siten, että suotuisan suojelutason viitearvo otetaan huomioon. Metsästys voidaan kohdentaa joko 1–2 suden poistamiseen laumasta tai reviirin merkanneeseen pariin (molempiin yksilöihin) tai koko perhelaumaan (sen kaikkiin yksilöihin) – eli pyritään poistamaan koko lauma tai pari.

Poikkeuslupaa voidaan siis hakea joko 1–2 susiyksilön poistamiseen laumasta, vakiintuneen parin tai perhelauman poistamiseen. Kannanhoidollista metsästystä on hallinnollisista menettelyistä johtuen kankeaa kohdistaa yksin liikkuvaan suteen, joka ei ole vakiintunut tietylle alueelle tai kuulu perhelaumaan. Kannanhoidollinen lupametsästys on kohdennettavissa vain reviirillä elävään laumaan tai pariin, koska omaa reviiriään etsimässä olevat yksittäiset sudet liikkuvat laajalla alueella. Yksin liikkuvien susien kohdalla käytössä ovat turvallisuus- ja vahinkoperusteiset susien poikkeusluvut. Akuuteissa tapauksissa poliisi on toimivaltainen viranomainen.

3.3 Alueelliset rajoitukset

Asetuksessa on tarpeen asettaa erityinen kannanhoitoalueeseen sidoksissa oleva rajoitus. Kiintiö on käytettävissä poronhoitoalueen ulkopuolella, jossa susi kuuluu luontodirektiivin liitteeseen IV. Perusteena rajoitukselle on, että muussa tapauksessa kiintiö jouduttaisiin määräämään koko maahan. Poronhoitoalueella susi on luontodirektiivin liitteessä V eli lähtökohtaisesti metsästettävä. Erityisen merkittäviä vahinkoja, joita ei voida mitenkään suojata, aiheutuu etenkin porotaloudelle. Vuoden 2020 kaikkien suurpetojen aiheuttamien vahinkojen kokonaismäärä oli noin 10,1 miljoonaa euroa, josta porovahinkojen osuus oli yli 90 %. Vuonna 2020 sudet aiheuttivat 13,5 % kaikista porovahingoista. Alkuvuoden porovahingoista (1.1.-26.10.2021) 44% on ahman aiheuttamia, 13% ilveksen, 19% karhun ja 23% suden. Susikannan kasvu näkyy poronhoitoalueella, koska suden osuus kaikista porovahingoista on merkittävästi kasvanut. Valtion talousarviossa suurpetovahinkoihin varattu 11,25 miljoonan euron määräraha riitti vuoden 2020 vahinkojen täysimääräiseen korvaamiseen. Vuoden 2021 vahinkojen osalta ei ole samanlaista varmuutta, sillä vuoden 2022 talousarviossa on kaikkiin suurpetojen aiheuttamiin vahinkoihin, vahinkojen estämiseen ja tutkimukseen on varattu 8,85 miljoonaa euroa.⁷

⁷ <https://budjetti.vm.fi/indox/sisalto.jsp?year=2022&lang=fi&maindoc=/2022/tae/hallituksenEsitys/hallituksenEsitys.xml&opennode=0:1:141:387:969:1031:1045:>

Alkuvuoden toteutuneiden vahinkotapausten (3769 löydettyä poroa) sekä loppuvuoden vahinkoarvion (n. 650 poroa) perusteella porovahinkojen määräksi arvioidaan vuonna 2021 yhteensä 8,83 milj. euroa. Porovahinkojen korvaamiseen on budjetoitu 7,5 miljoonaa euroa. Porovahinkokorvauksista saatetaan joutua ilman määrärahalisäyksiä leikkaamaan noin 15%.

Poronhoitoalueella ei ole metsästyksen ohella käytännössä toteutettavissa muita tyydyttäviä ratkaisuja susien aiheuttamien vahinkojen ehkäisemiseksi, sillä vapaasti laiduntavien porojen suojaaminen on käytännössä mahdotonta, ja vahinkoja syntyy porojen valvonnasta ja laitumilla läsnäolosta huolimatta (usein yöaikaan). Toisaalta poronhoitoalueen susikanta ei ole vastaavalla tavalla tiedossa kuin muun Suomen alueella, jossa laumoilla on suhteellisen vakiintuneet reviirit. Poronhoitoalueen susien määrä voi vaihdella poistoista huolimatta vuoden aikana huomattavasti johtuen naapurimaista Suomeen vaeltavista nuorista susista tai alueen eteläpuolelta tulevista susista sekä saatavilla olevasta ravinnosta. Peto yhdysmies- ja tieverkosto on Pohjois-Suomessa myös huomattavasti harvempi, joten tarkkaa kuvaa susitilanteesta ei ole saatavissa ennen lumen tuloa. Toisaalta jokavuotiset erityisen merkittävät porovahingot ja heikentynyt vasatuotto osoittavat, että poronhoitoalueelle tulee jatkuvasti lisää susia eri puolilta poikkeuslupametsästyksistä huolimatta. Näin ollen poronhoitoalueelle kiintiön asettaminen on osoittautunut aiempina vuosina huomattavaksi rajoitteeksi ja on käytännössä estänyt tarkoituksenmukaisen vahinkojen estämisen poikkeusluvoin. Näin ollen on syytä rajata poikkeusluvut vain muun Suomen alueelle.

4 Esityksen vaikutukset

Suomen susikannan hoitosuunnitelmassa todetaan, että susikannan hoito ei onnistu, jos reviireillä asuvien ja toimivien tarpeita ei oteta huomioon. Luvituksessa tullaan käyttämään vahinko- ja turvallisuusperusteisten lupien ohella pääasiassa metsästyslain 41 a §:n 3 kohtaa (pieniä määriä tarkoin valvotuissa oloissa) eli ns. kannanhoidollisia poikkeuslupia. Kyseessä olevaa metsästyslain kohtaa voidaan käyttää silloin, kun metsästystä tarvitaan saavuttamaan paikallisten asukkaiden hyväksyntää suurpetoja kohtaan. Komissio on todennut parlamenttikysymykseen (E-3942/08) antamassaan vastauksessa, että "EU:n harjoittaman suurten petoeläinten suojelupolitiikan menestys riippuu olennaisesti paikallisten asukkaiden asenteista. Suurten petoeläinten vuoksi paikalliset asukkaat ovat oikeutetusti huolissaan omasta turvallisuudestaan sekä karjan, kotieläinten ja riistan menetyksistä. Nämä on otettava huomioon pyrittäessä saavuttamaan tasapaino direktiiveissä säädettyjen suojelutavoitteiden kanssa." Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että tällä asetuksella pyritään juuri hakemaan komission mainitsemaa tasapainoa.

Ruotsin susikannan hoitosuunnitelmassa on todettu, että Skandinavian susipopulaation ollessa nykyisen suurin tulee populaatioon saada vähintään yksi lisääntyvä yksilö susisukupolvessa eli viidessä vuodessa. Hoitosuunnitelmassa on todettu, että Suomi tulee osaltaan turvaamaan, että kesäkuukausien aikana vähintään yksi yksilö viidessä vuodessa siirtyy Suomesta Ruotsiin. Perinteisesti vaellusta on tapahtunut kesäaikaan poronhoitoalueen eteläpuolelta länteen ja rannikkoa ylöspäin Ruotsiin.

Uppdaterad 2021-06-20

Vargar som vandrat in i Skandinavien från den finsk-ryska vargpopulationen

Tabellen visar info för varje känd finsk-rysk varg som vandrat in till Skandinavien sedan år 2010. För en del av individerna finns flera positioner än de som visas i kartan, informationen hittas i Rovbase www.rovbase.se.

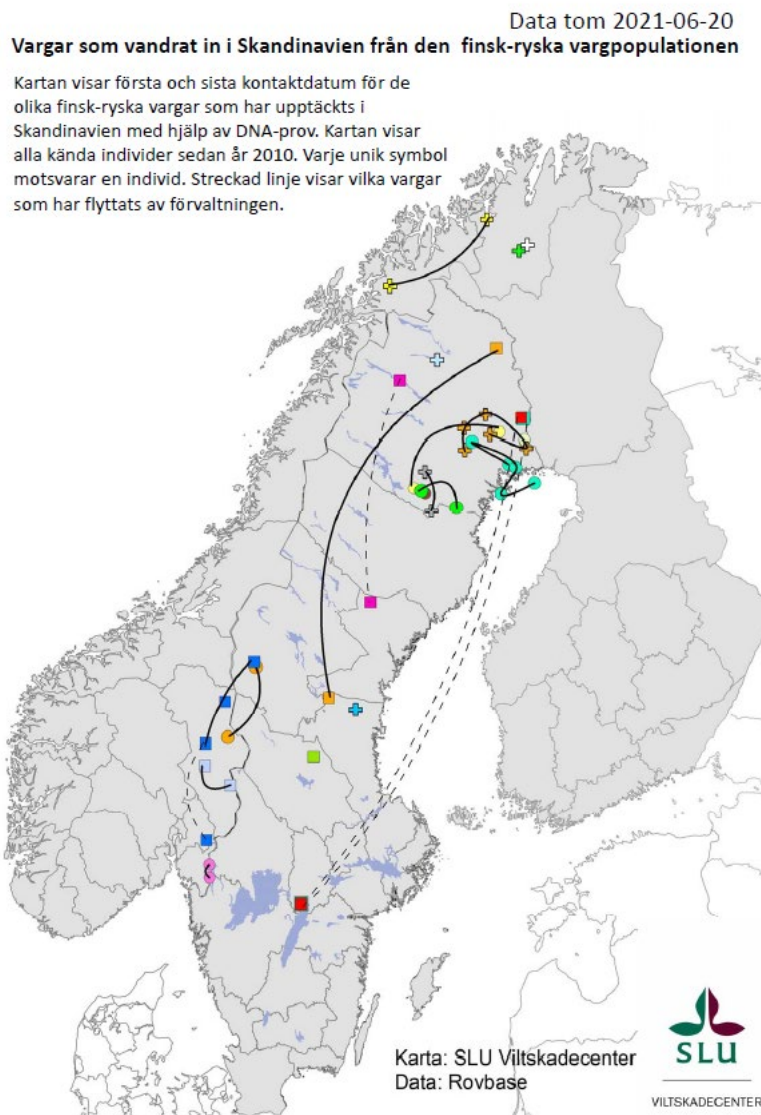
Symbol	Individ	Kön	Första kontakt	Senaste kontakt	Revir	Status vid senaste kontakt	Kommentar	Fått valpar år
■	G187-19	Hane	2019-10-23	Löpande	Deisje	Revirhävande hane		2021
■	G31-13	Tik	2013-01-24	2021-01-31	Tiveden	Revirhävande tik i familjegrupp.	Flyttad 2013 av förvaltningen från Norrbotten till Örebro län tillsammans med G23-13.	2013, 2014, 2017, 2018, 2019
●	G86-20	Hane	2021-11-24	2021-02-18		På vandring	Identifierad i Finland 2020-02-18.	
■	G71-20	Hane	2020-10-20	2020-10-31		Död, skydds jakt		
■	G85-20	Hane	2020-11-24	2020-12-23		Död, skydds jakt		
■	G171-19	Hane	2019-10-28	2020-01-22		Död, skydds jakt		
●	G94-19	Hane	2019-08-09	2019-11-05				
●	G77-19	Hane	2019-04-10	2019-10-30				
■	G90-18	Hane	2018-10-28	2018-10-28		Död, skydds jakt		
●	G215-17	Hane	2017-11-01	2017-11-01				
■	G15-16	Hane	2016-01-02	2016-11-03	Tunturi	Revirhävande hane i familjegrupp		2016
■	G102-16	Hane	2016-03-22	2016-04-24		Död, dödsorsak okänd		
■	M-09-03	Hane	2006-12-18	2016-01-19	Galven, Prästskogen	Revirhävande hane i familjegrupp		2008-2010, 2012, 2014, 2015, 2016
●	G133-15	Hane	2015-11-17	2015-12-17		Död, illegal jakt		
●	G128-14	Hane	2014-11-17	2014-11-19				
■	G23-13	Hane	2013-01-16	2014-01-11		Revirhävande hane i familjegrupp	Flyttad av förvaltningen från Norrbotten till Örebro län tillsammans med G31-13. Fått två kullar med G31-13.	2013, 2014
■	G82-10	Tik	2010-11-16	2013-12-11	Junsele	Revirhävande tik i par.	Flyttad av förvaltningen från renskötselområdet, men gick tillbaka.	Nej
■	M-10-10	Hane	2007-01-10	2011-01-12	Kynna	Revirhävande hane i familjegrupp		2008, 2009, 2010
■	G107-10	Tik	2010-12-01	2010-12-13				
■	G37-19	Hane	2018-11-29	2018-11-29		Död, skydds jakt		
■	G45-16	Hane	2015-12-22	2015-12-22		Död, trafik		

I Västra Götalands län bedöms en invandrad finsk-rysk vargtik ha fått valpar våren 2017. Men då vargtiken själv inte identifierats genetiskt (endast hennes avkomma) finns hon inte med på denna karta.

VILTSCADECENTER

Taulukko 2. Suomesta Skandinaviaan siirtyneet suomalais-venäläistä kantaa olevat sudet vuodesta 2010 alkaen.

Kuva 2. Sudet, jotka muuttivat Skandinaviaan suomalais-venäläisestä susikannasta. Kartta näyttää kaikki tunnetut suomalais-venäläiset sudet vuodesta 2010 lähtien, jotka on löydetty DNA-näytteiden avulla. Jokainen symboli vastaa yksilöä. Katkoviiva näyttää myös sudet jotka Ruotsin tai Norjan hallinto on siirtänyt. Lähde. SLU Viltskadecenter ja Rovbase.

Vuoden 2010 jälkeen Skandinaviaan on siirtynyt 21 sutta ja useat ovat lisääntyneet löytämällään reviirillään useana vuonna. Esimerkiksi vuonna 2013 Skandinaviaan siirtynyt suomalais-venäläinen naarassusi asuu edelleen Örebron alueella ja on saanut pentuja 2013, 2014, 2017, 2018 ja 2019. Viime vuosina on dokumentoitu myös siirtymisiä Skandinavian populaatiosta Suomeen ja Venäjälle.

Vaeltavilla nuorilla susilla on esteetön mahdollisuus liikkua Skandinaviaan, sillä sulan maan aikana ei pyynti käytännössä onnistu edes poikkeusluvin. Näin ollen suurimman sallitun saalismäärän asettamatta jättäminen poronhoitoalueen osalta ei vaarana tavoitetta pitää yllä susien geenivirtaa Suomesta Ruotsiin ja Norjaan. Suomi, Ruotsi ja Norja tulevat lisäämään aktiivista yhteistyötä susipolitiikassa, jotta voidaan varmistaa, että geneettisesti arvokkaita susia edelleen siirtyisi riittävässä määrin Skandinavian susikantaan.⁸ Kevään 2020

⁸ <https://valtioneuvosto.fi/-/1410837/suomi-ruotsi-ja-norja-syventavat-yhteistyota-susiasioissa>

aikana Ruotsiin viimeksi muuttaneen yksilön ensimmäinen jälkeläisten sukupolvi (F1) muodosti pareja ja perusti alueita. Se on tapahtunut samanaikaisesti kahdessa eri paikassa Ruotsissa, joiden välinen etäisyys on noin 300 km. On myös viitteitä siitä, että ainakin yksi saman alkuperän omaava yksilö on voinut muodostaa parin ja perustaa reviirin. Näiden uusien alueiden vaikutusta seurataan seuraavan inventointikauden aikana. Vuosien 2019 ja 2020 aikana tiivistettiin yhteistyötä Suomen ja Norjan kanssa suomalais-venäläisten ja skandinaavisten populaatioiden geneettisen yhteyksien varmistamiseksi sekä yhteisen seurannan aikaansaamiseksi. Vuonna 2019 Suomesta Norjaan siirtynyt susi siirrettiin ns susivyöhykkeelle ja on nyt perustanut reviirin noin 50 km länteen valtionrajasta. Reviirille syntyi pennut kesällä 2021.

Asetuksen poronhoitoalueen ulkopuolelle asetettu määrä on rajallinen ja toteutuessaankaan se ei vaaranna Suomen susikannan suotuisan suojelutason saavuttamista. Asetuksessa säädettyyn määrään ei lueta susia, jotka on saatu saaliiksi ennen tämän asetuksen voimaantuloa. Näin ollen asetus antaa Suomen riistakeskukselle liikumavaraa myöntää 20 suden verran kohdetuen 4 perhelaumaan tai reviirin merkanneeseen pariin poronhoitoalueen ulkopuolella. Maaliskuussa perhelaumojen todennäköisin määrä oli 35 ja parin asuttamien reviireiden määrä 22. Pienimmän elinvoimaisen susikannan määrittelyyn on valittu kymmenen prosentin riski sille, että susi häviää Suomesta seuraavan sadan vuoden aikana. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriö asetti yhden prosentin (1%) riskin 100 vuoden aikana sille, että Suomen susi-kanta laskee alle PEP-tason. LUKEn malli antoi ylläolevien ministeriön asettamien arvojen jälkeen Suomen susikannan demografiseksi viitearvoksi 24 perhelaumaa. Susikanta oli siis jo maaliskuun kanta-arviossa yli viitearvon. Kun otetaan huomioon, että metsästys kohdistuu susikantaan, joka lisääntymiskauden jälkeen on suurempi kuin maaliskuun kanta (arviolta marraskuussa 36-51 perhelaumaa 90 % todennäköisyydellä) ei 20 suden suurin sallittu saalismäärä, joka saa kohdentua enintään 4 perhelaumaan, vaaranna susikannan suotuisaa suojelutasoa.

Maa- ja metsätalousministeriö korostaa, että kiintiö ei kuitenkaan ole määrä, joka tulisi saavuttaa, vaan se asettaa Suomen riistakeskuksen lupaharkinnalle poikkeuslupien nojalla saaliiksi saatavien susien määrää koskevan rajoituksen. Tavoitteena on saavuttaa ja säilyttää susikanta suotuisalla suojelutasolla turvaamalla kunkin susilauman elinvoimaisuus. Tosiasiassa asetus siis rajoittaa Suomen riistakeskuksen toimivaltaa kiintiön suhteen poronhoitoalueen ulkopuolella. Lisäksi Suomen riistakeskuksen toimivaltaa rajaa luontodirektiivin sääteily.

5 Asian valmistelu

Maa- ja metsätalousministeriössä on valmisteltu virkatyönä ehdotus poikkeusluvilla sallittavasta suden metsästyksestä poronhoitoalueen ulkopuolella metsästysvuosina 2021-2022.

Lausuntoja annettiin yhteensä xx. Lausunnoista yhteenveto on tämän muistion liitteessä.

6 Voimaantulo

Maa- ja metsätalousministeriön asetus ehdotetaan tulevaksi voimaan xx.12.2021.

LIITE

Lausuntoyhteenveto (huom. pitkistä lausunnoista tähän tulee vain tiivistelmät ja lausunnot on saatavissa kokonaisuudessaan MMM:n kirjaamosta)